

BITKA ZA DUBROVNIK: 10 GODINA POSLIJE

NAJTEŽI DANI
Profesionalno
su mi najteži
dani bili 11.,
12. i 13.
studenoga,
kad smo
gubili položaje
na
platou Srđa

da nas je na tisuće i neka tako ostane." Kako su snage MUP-a bile brojnije od gardista, ja sam pripreme za obranu vodio kao dužnosnik MUP-a i pomoćnik tadašnjeg zapovjednika Aziza Suljevića, koji je na prostoru od Vitaljine do Dola raspolažao postrojbama na razini skupine ili desetine, nigdje voda, a bile su naoružane lovačkim puškama i karabinama. Njihova je namjena bila više obrana sela nego li cijelog prostora. Sutradan je stigla zapovijed kojom me se raspoređuje na dužnost dozapovjednika Južnog sektora sa zapovjednim mjestom u Merkoviću. Pošao sam, ali sam zapovjednika, također bivšeg

napustio brigadu od pet tisuća do zuba naoružanih i dobro opremljenih ljudi. Procijenio sam da će s jugostoka u napad biti uključeni 521. puk iz Radovića, dakle još dvije do tri tisuće ljudi, jednako opremljenih i obučeni. Moje su procjene bile točne. Štoviše, tim su snagama priključene topničke postrojbe iz Danilovgrada, bojna, odnosno bataljun iz Valjeva, brigada iz Nikšića, specijalne postrojbe i 7. bataljun iz Podgorice. Angažirano je i brodovlje njihove mornarice za blokadu s mora. Sada je već poznato da je iz Mostara djelovala 97. aviobrigada pod zapovjedništvom potpukovnika Zvonimira Nin-

kadu Dubrovnika. Splitu je naloženo da nam isporuču nešto oružja, ali vidio sam da sve to traje predugo i vojnička mi je intuicija govorila da nemamo toliko vremena. Zato sam mi-mo znanja Ministarstva obrane ili ovdašnjeg Kriznog stožera uzео šest specijalaca i 15 vozila, povezao se s ljudima koji su se opredijelili za HV i tako izvršio upad u vojarnu na Korčuli. Za tu je operaciju znao samo načelnik Policijske uprave Duro Korda. Akcija je započela iz ponoći 26. rujna '91., a prema podacima kojima smo raspolagali, u toj je vojarni samo jedna osoba zagovarala ideologiju jugoslavenske vojske. Taj je čovjek

Prvi neprijateljski zrakoplov nad Dubrovnikom oborio je Crnogorac

napuštam. Tada su počeli problemi, uvjeravanja, obećanja, a kad me nisu razuvjerali, priveli su me zapovjedniku, sad već pokojnom admiralu Krsti Đuroviću. Kako je njegova smrt inscenirana u orkestraciji ondašnje Službe bezbjednosti bivše vojske, neću vam obrazlagati sadržaj tog razgovora, niti tko je sve pomogao da mi obitelj, ne svi odjednom, dođe u Dubrovnik. Molio sam da se ne objelodani moj prelazak u Hrvatsku vojsku jer su mi majka, braća i sestre živjeli na području koje je kontrolirala benkovačka policija pod ingerencijom Milana Marića. Međutim, netko je od političara odlučio da bi vijest o mom prelasku mogla biti povod da i drugi možebitni časnici slijede moj primjer, pa je to objavljeno. Račun je platio moj brat. Preživio je, ali je grubo pretučen, a još ne smijem govoriti kako mi je iz rodnog mjesta izvučena majka.

Prst sudbine

Kad ste stigli u Dubrovnik, vidjeli ste da je nepripremljen za rat. Bio sam spreman darovati dušu Bogu, a život Hrvatskoj. Imao sam samo dva pištolja, jedan za sebe, a jedan za suprugu. Čim sam stigao u grad, otišao sam u Krizni stožer da se upoznam s njegovim članovima i stanjem na cijelom području. Bio sam zapanjen i neugodno iznenađen onim što sam čuo. Sve informacije koje sam dobivao preko za to određenih službi u Trebinju pokazale su se potpuno suprotnima od onog što sam zatekao na terenu. Ovdje čak ni članovi Kriznog stožera nisu vjerovali da će doći do agresije, a kako je tek reagiralo pučanstvo, nisam ni znao. Sve što sam čuo jest da raspolažemo sa 130 boraca 75. bataljuna ZNG-a, snagama djelatnog i pričuvnog sastava MUP-a, jedinicom za posebne namjene i skupinom naoružanih brodova. To je bilo tako malo da sam članovima stožera rekao: "Gospodo, ovo ste rekli sad i nikad više. Oni s druge strane misle

oficira JNA, pukovnika Anu Marinova, zamolio da se na tri dana vratim u Dubrovnik i rasporedim ljudstvo. Otišao sam i ostao do kraja rata. Danas mi se čini da me ovarno uputio prst sudbine jer sam najbolje, a možda i jedini, znao što se valja iza brda.

Izduženi teritorij

Vj ste, kao bivši zapovjednik trebinjskoga garnizona, znali kakvim snagama raspolaže neprijatelj, osobno ste poznavali svakog zapovjednika i znali ste kakvi su mu planovi. Jeste li u skladu s time planirali obranu?

Dok sam bio u Trebinju, nisu postojali nikakvi planovi za napad. No, kad me pitate o uvjetima obrane, svaki će vam zapovjednik zbornog područja govoriti o specifičnosti branjenog teritorija. Jug Hrvatske je vrlo izdužen i relativno male prostorne dubine. Na jednom mjestu, od granice s BiH do mora, ta dubina iznosi tek 750 metara zračne linije. Završio sam sve škole bivše vojske i nisam trebao puno razmišljati: po teoriji ratovanja i taktici, njihova bojna brani prostor od pet kilometara, a dužina bivše dubrovačke općine iznosi više do sto kilometara. Mi smo za obranu tog prostora imali na raspolaganju samo oko 750 branitelja.

S druge strane, u Trebinju sam

kovića koji je za djelovanja po Dubrovniku promaknut u čin generala i danas obnaša dužnost zapovjednika zračnih snaga Republike Srpske. U zračnim napadima po Centru za obavješćivanje, Srđu, Čilipima i mostu na Bistrini istaknuli su se major Dragan Mirković i kapetan prve klase Zoran Glisnić. Iz Podgorice je djelovala 172. aviobrigada pod zapovjedništvom, tada pukovnika a danas generala, Radojuba Masića. Zapovjednik njihove prve eskadrile bio je Milivoj Arandelović, a druge Golub Vučković. Htio bih napomenuti da je prvi neprijateljski zrakoplov koji smo srušili srušio Crnogorac. S ponosom ću vam reći i da je zapovjednik Vojne policije po nacionalnosti bio Srbin. Kad sam napokon procijenio sve moguće smjerove neprijateljskog napada, onako izduženi teritorij "pojeo" mi je ljudstvo. Sjećam se da sam jedne noći sjeo i sastavio popis naoružanja i opreme potrebne za obranu Dubrovnika. Bila je to realna procjena potreba, samo što sam zaboravio da je Hrvatska pod embargom. Odgovoreno mi je da u cijeloj Hrvatskoj nema toliko oružja.

Jeste li ikad dobili oružja koliko ste tražili?

Jesam, 1995. imao sam ga deset puta više, no količinu koja je potrebna za obranu grada prikupio sam tek kad su počele borbe za deblu-

odveden na večeru i da je inzistirao da se vrati u vojarnu... zna se kako završavaju oni koji odbijaju zapovjed. Za sat vremena već smo prevozili topove. U tom su trenutku stigli helikopteri pa nismo imali vremena pronaći smjerne ploče, cijljne naprave i alate koji idu uz top.

Diverzanti s mora

Koji je dan u obrani Dubrovnika za vas osobno bio najteži?

Profesionalno su mi najteži dani bili 11., 12. i 13. studenoga, kad smo gubili položaje na platou Srđa. Neprijatelj je nadirao uz pomoć tenkovske bojne koju nismo imali čime zaustaviti. Jedan od težih dana bio je i napad na Dubrovnik na Svetoga Nikolu, u petak 6. prosinca. Privatno mi je najteže bilo u studenome, kad sam na gliser odveo ženu i djecu kako bi se oni izvukli iz grada. Bilo mi je teško u daljini slušati pučnje, a nisam znao puca li se to po njima i jesu li preživjeli put na koji sam ih poslao. Ovo govorim prvi put, a građani Dubrovnika to sigurno ne znaju: agresor je, videći žilavost otpora koji mu je nanio velike gubitke, pokušao razbiti našu obranu na sve načine. Jedan od njih bio je da me privole da dođem na razgovore, o čemu bi više mogao reći sadašnji hrvatski konzul u Kotoru Petar Poljančić. Drugi je pokušaj trebala izvesti ubačena skupina na čelu s izvjesnim Sašom Radulovićem, čija je zadaća bila otići moju djecu kako bi me natjerali da predam grad. Ne znajući kako bih se ponašao u tim trenucima, odlučio sam zbrinuti obitelj i potpuno se posvetiti obrani grada.

Je li ta skupina bila u Dubrovniku i prije rata ili je ubačena kroz bojišnice?

Stigli su morem. Nitko od njih nije ubijen, ali, po mojim saznanjima, skupina je likvidirana na povratku, kad su se sukobili oko podjele ugovorenog iznosa novca. No, o tome ne bih dalje govorio.

KLJUČNI DATUM U OBRANI

Kako je na Srđu obranjena cijela Hrvatska

Kad ste shvatili da je Dubrovnik definitivno obranjen?

Činjenica je da nakon obrane tvrđave na Srđu, 6. prosinca, neprijatelj više nigdje u Hrvatskoj nije napredovao. Ni na jednom bojištu. Od tog se dana srpsko-crnogorska vojska samo povlačila.

SLABOĆA Grad je obranjen 6. prosinca

Da su četnici ušli u tvrđavu, mi više ne bismo imali sredstava da ih iz njega istjeramo. Agresor se tog dana po-

peo na samu tvrđavu, a branitelji su ih sprečavali u namjeri da u nju uđu. Paljbom iz topova i minobacača iz Bogišićeva parka, Hladnice, autokampa na Babinu kuku i s Kineskog zida, nanijeli smo im velike gubitke.